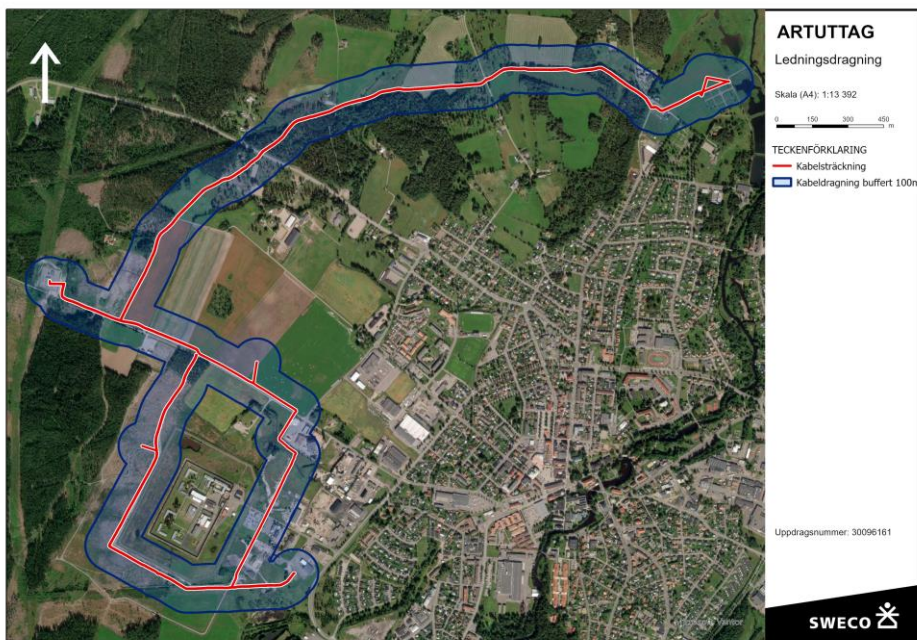

PM uttag av skyddsklassade arter Tidaholm

Vid en markförlagd elledning i Tidaholm behövs information om vilka arter som rapporterats i området samt om observationer av skyddsklassade arter med diffuserade fynduppgifter finns i området. Artdatabankens webbportal erbjuder öppen visning av de arter användare rapporterar, men vissa arter är inte tillgängliga för öppen visning eftersom de anses vara så hotade, eftertraktade eller störningskänsliga att öppen visning skulle innebära ett hot mot deras bevarande. Därför diffuseras dessa arters fynduppgifter. Sweco har personal med personligt avtal med Artdatabanken och kan därmed inom ramen för uppdrag ta del av skyddsklassade fynd, bedöma fyndens relevans för en planerad verksamhet samt utforma skyddsåtgärder och annat artskyddsarbete för att värna biologisk mångfald i samhällsutvecklingen, enligt lagar och förordningar.

Sweco Sverige AB genom William Koch (utdrag och rapportarbete) och Olof Rosenqvist (granskning och stöd i bedömningar) har från SLU ArtDatabanken den 17 oktober 2025 begärt utdrag av diffuserade observationer, samt av rödlistade och fridlysta arter inom området längs den markförlagda kabeln och den närmaste omgivningen. Med bibehållande av diffusering har vi rangordnat de inrapporterade arterna efter relevans för artskydd och dragit övergripande slutsatser om vad artobservationerna innebär för artskydd i förhållande till fridlysningsbestämmelser.

Det aktuella området för artuttaget ligger väster om Tidaholm och omfattar en sträcka på 14 kilometer med en buffert på 100 meter, se Figur 1. Naturtyper som berörs är främst jordbruksmark, vägkanter samt skogsområden, diken och mindre betesmarker.

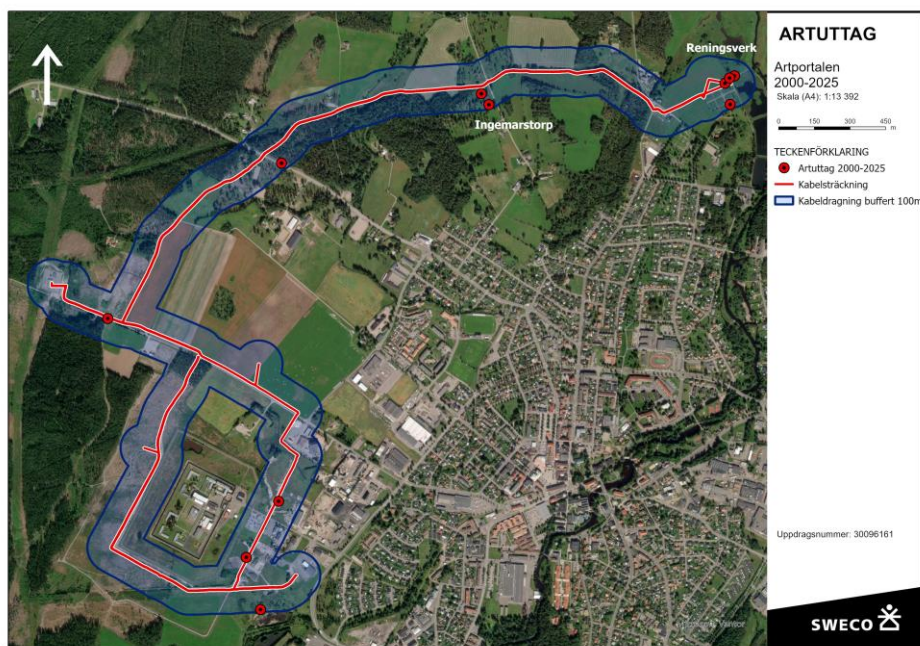

Figur 1: Sträckningen av den befintliga kabeldragningen samt den 100 meters stora buffert som avvänts för att söka ut skyddsklassade arter.

Uttag från Artportalen

Inga arter som rapporterats från området omfattas av någon skyddsklassning med diffuserade fynduppgifter, och samtliga fynd som rapporterats här kan visas öppet.

Totalt har 45 olika arter rapporterats 274 gånger under tidsperioden 2000-2025, se Figur 2. Av dessa uppträder artobservationerna i två tydliga kluster: flest fynd finns vid "Ingemarstorp", där 215 artfynd är registrerade, och vid Tidaholms reningsverk, där 53 artfynd är rapporterade. Sedan finns ytterligare sex artfynd utspridda sporadiskt längs sträckan. Samtliga fynd presenteras på Figur 2 och Tabell 1.

Figur 2: Artuddrag från artportalen fynd mellan 2000-2025 presenteras i kartan.

Inrapporterade arters relevans

Olika arter är i olika grad relevanta för värnande i artskyddsarbete i ett visst projekt. Relevansen för en art inom ett visst samhällsutvecklingsprojekt kan delas in i kriterierna juridisk relevans, ekologisk relevans och praktisk relevans. För att vara relevant i artskydd ska en art 1) vara skyddad av lag och därigenom juridiskt relevant, 2) förekomma inom det aktuella området och ha en livsmiljö som gör arten ekologiskt relevant, 3) riskera att påverkas negativt av den föreslagna verksamheten på ett sätt som gör den praktiskt relevant.

För det aktuella projektet gäller att en art har en hög juridisk relevans om den är fridlyst och än högre om den är rödlistad, har en hög ekologisk relevans om den är noterad inom 100 meter från ledningen, samt en hög praktisk relevans om det inte är uteslutet att verksamheten som planeras på platsen kan tänkas beröra fridlysningsbestämmelser för arten.

Inom 100 meter från elledningens sträckning gäller det ett antal fågelarter som häckar i hålträd:stare, entita, talltita och spillkråka. Av dessa är det framförallt fåglarna entita (NT) och stare (VU) som återkommande rapporterats från Ingemarstorp och därmed bedöms var de fåglar bland de inrapporterade som har högst relevans för artskydd i projektet. Hålträd där fåglar häckar bedöms vara exempel på *vilda fåglars bon som kan antas komma att återanvändas* och som därmed enligt Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen (2025) i tolkning av en nylig dom omfattas av skydd enligt fågeldirektivet och därmed även av fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningens 4 §. Sweco föreslår "stadigvarande fågelboplatser" som term för sådana bon som omfattas av fridlysning.

Även groddjur och kräldjur har rapporterats längsmed sträckan, arter som rapporterats är huggorm, mindre vattensalamander, vanlig groda, vanlig padda, vanlig snok, skogsödlor (fridlysta enligt artskyddsförordningens 6 §) och åkergröda (fridlysta enligt artskyddsförordningens 4 a § och 5 §). Åkergröda är den art som har högst relevans bland arterna av fridlysta djur utöver fåglar som inrapporterats här. Att åkergröda är skyddad enligt 4 a § i artskyddsförordningen medför att inte bara djuren i sig utan även vissa av deras livsmiljöer är strikt skyddade: artens fortplantningsområden och viloplats. Detta medför att inga småvatten som arten nyttjar som fortplantningsområde får skadas eller förstöras och att inga livsmiljöer med vilofunktion under åkergrödans övervintring, såsom strukturellt lämpliga stenmurar och odlingsrösen i ostört och geografiskt lämpligt läge får skadas eller förstöras. Utifrån artutdraget är nästan alla grod- och kräldjur observerade vid reningsverkets dammar. Enbart en observation av huggorm och en av skogsödlor är rapporterade längsmed elledningens sträcka, individer av dessa arter är skyddade genom artskyddsförordningens 6 § och får inte dödas, skadas, fångas eller på annat sätt samlas in, och det är vidare förbjudet att ta bort eller skada deras bon.

Föreslagna skyddsåtgärder för att minska risk för påverkan

Med tanke på att det finns uppgifter som pekar på att här finns fortplantningsområden och stadigvarande fågelboplatser för arter som omfattas av artskyddsförordningen inom buffertzonen på 100 meter runt den markförlagda elledningen förslår vi skyddsåtgärder för att undvika att verksamheten bryter mot artskyddsförordningen.

En enkel och effektiv åtgärd för att minska påverkan är att anpassa potentiellt störande arbetsmoment tidsmässigt, att utföra dem i rätt säsong. Syftet med detta är att inte påverka fortplantningsperioden och den tid då ungar drivs upp. Minst antal arter bedöms påverkas om arbetet utförs under sensommaren och början av hösten, det vill säga augusti, september och oktober. Under denna period har fåglarna fått sina ungar flygfärdiga och groddjur har ännu inte börjat söka sig till sina övervintringsplatser (stenmurar och stenrösen).

Om inga fridlysta miljöer som har en betydelse för groddjur kommer att påverkas av arbetet (stenmurar, stenrösen eller småvatten), kan även hela hösten, vintern samt tidig vår vara möjliga att utföra markarbeten.

Området runt Ingemarstorp ser ut att utgöras av betesmark och många förekomster av fåglar som häckar i hålträd har rapporterats i detta område. Det rekommenderas att ta hänsyn till hålträd och andra träd som är placering för eventuella stadigvarande fågelboplatser, oavsett tid på året när en åtgärd utförs. I första hand bör avverkning av hålträd undvikas. Om avverkning inte kan undvikas bör bohålets ekologiska funktion upprätthållas, i första hand genom att bohålet transplanteras till nytt naturliknande läge i närhet till ursprungsläget med lika goda eller bättre förutsättningar för bohålets ekologiska funktion som livsmiljö för arterna i fråga. Om bohålet inte kan transplanteras bör den ekologiska funktionen i landskapet upprätthållas genom att holkar för arten sätts upp i närhet till ursprungsläget med lika goda eller bättre förutsättningar för bohålets ekologiska funktion som livsmiljö för arterna i fråga.

Referenser

Artdatabanken. (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU Artdatabanken, Uppsala. Uttag gjordes: 2025-10-17

Europeiska unionen. (1992). *Direktivet 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet)*. Bryssel, Belgien

Europeiska unionen. (2009). *Direktivet 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet)*. Bryssel, Belgien

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, 2025. *Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av EU-domstolens dom den 1 augusti 2025 i mål C-784/23 angående fåglars fridlysning och skogsavverkningar under häckningstid*. Stockholm: Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

Tabell 1: Arter som observerats mellan 2000-2025

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Relevanta fridlysningsbestämmelser (artskyddsförordningen)	Antal observationer
Turdus pilaris	björktrast	NT	4 §	31
Mareca penelope	bläsand	VU	4 §	31
Circus aeruginosus	brun kärrhök	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	31
Saxicola rubetra	buskskvätta	NT	4 §	1
Astur gentilis	duvhök	NT	4 §. Markerad med B i bilaga 1	1
Poecile palustris	entita	NT	4 §	31
Larus canus	fiskmås	NT	4 §	31
Corvus corone cornix	gråkråka	NE	4 §	18
Tringa glareola	grönbena	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	31
Chloris chloris	grönfink	EN	4 §	36
Trifolium aureum	gullklöver	NT		1
Emberiza citrinella	gulspurv	NT	4 §	23
Vipera berus	huggorm	LC	6 §	1
Hepialus humuli	humlerotfjäril	NT		2
Delichon urbicum	hussvala	VU	4 §	1
Erinaceus europaeus	igeltott	NT		1
Mustela putorius	iller	LC		2
Lissotriton vulgaris	mindre vattensalamander	LC	§ 6	6
Milvus milvus	rödglada	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	31
Turdus iliacus	rödvingetrast	NT	4 §	31
Acrocephalus scirpaceus	rörsångare	NT	4 §	1
Zygaena filipendulae	sexfläckig bastardsvärmare	NT		1
Zootoca vivipara	skogsöldla	LC	6 §	2
Chroicocephalus ridibundus	skratmås	NT	4 §	31
Dryocopus martius	spillkråka	NT	4 §. Markerad med B i bilaga 1	5
Sturnus vulgaris	stare	VU	4 §	13
Numenius arquata	storspov	EN	4 §	1
Podiceps auritus	svarthakedopping	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	2
Ficedula hypoleuca	svartvit flugsnappare	NT	4 §	5
Scorzonera humilis	svinrot	NT		1
Cygnus cygnus	sångsvan	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	31
Emberiza schoeniclus	sävsparv	NT	4 §	3
Poecile montanus	talltita	NT	4 §	2
Vanellus vanellus	tofsvipa	VU	4 §	3
Apus apus	tornseglare	EN	4 §	4
Grus grus	trana	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	5
Lullula arborea	trädlärka	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	2
Lanius collurio	törnskata	LC	4 §. Markerad med B i bilaga 1	31
Potamogeton friesii	uddnate	NT		2
Lutra lutra	utter	NT	4 a § och 5 §	2
Rana temporaria	vanlig groda	LC	6 §	1
Bufo bufo	vanlig padda	LC	6 §	1
Natrix natrix	vanlig snok	LC	6 §	17
Rana arvalis	åkergroda	LC	4 a § och 5 §	3
Curruca curruca	ärtsångare	NT	4 §	3